

10.12.2024

Asia/9

§ 265

Vammaisten lasten loma-ajan toiminnasta perittävä asiakasmaksu 1.3.2025 alkaen

HEL 2024-014658 T 02 05 00

Päätös

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta päätti, että 1.3.2025 alkaen vammaisten lasten loma-ajan toiminnan asiakasmaksu syödyistä aterioista on 5,30 euroa/päivä.

Käsittely

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta ei katsonut tarpeelliseksi kuul-la asiassa kutsuttua asiantuntijaa.

Asiassa tehtiin seuraava vastaehdotus:

Vastaehdotus 1:

Jäsen Samuel Adouchief: Korvataan päätöskappale seuraavalla: Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta päättää pitää perusteluissa kuvatut toiminnot maksuttomina.

Taloussuunnitelma 2025–2027 kuvaa vuosien 2024–2027 kumulatiivisen tuloksen olevan nykytoimilla ennustettuna 23,4 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Vuoden 2023 sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan tulos oli 29 miljoonaa euroa ylijäämäinen.

Perusteluissa esitettyjä taloudellisia säästöjä ei ole perusteltua toteuttaa 52,4 miljoonan euron ylijäämä-ennusteen vallitessa säästöjen tuottamien sosiaalisten ja terveyshaittojen vuoksi.

Kannattaja: Jäsen Sinikka Vepsä

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan puheenjohtaja Daniel Sazonov teki seuraavan äänestys ehdotuksen:

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: jäsen Samuel Adouchiefin vastaehdotuksen mukaan (vastaehdotus 1)

Jaa-äännet: 10

Ahto Apajalahti, Maaret Castrén, Laura Korpinen, Björn Månsson, Matti Niiranen, Johanna Nuorteva, Nea Nättinen, Mikko Paunio, Daniel Sazonov, Oula Silvennoinen

10.12.2024

Asia/9

Ei-äännet: 2
Samuel Adouchief, Sinikka Vepsä

Tyhjä: 1
Pentti Arajärvi

Poissa: 0

Esittelijän ehdotus voitti äänestyksen äänin 10–2 (tyhjää 1).

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta päätti asiasta esittelijän ehdotuksen mukaisesti.

Esittelijä

sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Jonna Weckström, va. vammaispalvelujen johtaja, puhelin: 09 310 43149
jonna.weckstrom(a)hel.fi
Tove Nygård-Alanne, vammaisten sosiaalityön päällikkö, puhelin: 09 310 70662
tove.nygard-alanne(a)hel.fi
Sari Meriläinen, projektiasiantuntija, puhelin: 09 310 70727
sari.a.merilainen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Vammaisten sosiaalityön päällikkö ***** on kutsuttuna asiantuntijana.

Lainsäädäntö

Lain sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä Uudellamaalla (615/2021) 4 §:n mukaan Uudenmaan hyvinvointialueilla ja Helsingin kaupungilla on ensisijainen vastuu sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä asukkailleen sekä muille henkilöille Uudenmaan maakunnassa. Helsingin kaupungin hallintosäännön 4 luvun 8 §:n mukaan sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan tehtävänä on sosiaali- ja terveysten palvelujen järjestäminen ja tuottaminen.

Vastuu peruskouluikäisten vammaisten lasten loma-ajan toiminnan järjestämisestä on Sote-uudistuksen myötä siirtynyt vuonna 2023 kasvatuksen ja koulutuksen toimialalta sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalle.

le vammaispalveluihin. Vammaisten lasten loma-ajan toimintaa järjestetään peruskoulun loma-aikoina. Palvelua järjestetään tällä hetkellä kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain (519/1977) ja sosiaalihuoltolain (1301/2014) perusteella.

Uusi vammaispalvelulaki (657/2023) tulee voimaan 1.1.2025. Vammaisten lasten loma-ajan toiminta tulee sisältymään lyhytaikaiseen huolenpitoon (24 §). Lyhytaikaisella huolenpidolla on tarkoitus turvata oman perheensä tai muun läheisensä kanssa asuvan vammaisen henkilön tarvitsema välttämätön huolenpito ja tukea huolenpidosta vastaavien henkilöiden hyvinvointia sekä mahdollistaa heidän suoriutumisen- sa esimerkiksi työhön, yritystoiminnan harjoittamiseen tai opiskeluun liittyvistä velvoitteista.

Hyvinvointialue voi periä asiakkaalta vammaispalvelulain 24 §:ssä tarkoitettuun lyhytaikaiseen huolenpitoon liittyvästä ylläpidosta kohtuullisen maksun (laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 734/1992, 7 e §). Ylläpidolla tarkoitetaan sellaisia muita palveluita, tarvikkeita tai välineitä, joista aiheutuu henkilölle kustannuksia vammaisuudesta riippumatta. Tavanomaisia vammaisuudesta riippumatta aiheutuvia kustannuksia ovat kustannukset, joita henkilölle elämisestä ja asumisesta tavallisestikin aiheutuu, kuten vuokra, ateriat, henkilön käyttämät hygieniatarvikkeet, taloustarvikkeet ja -aineet, siivoustarvikkeet, internet sekä lehdet (HE 191/2022 vp).

Vammaispalvelulainsäädännön uudistukseen sisältyy kolmen vuoden siirtymäaika, jonka aikana asiakasmaksu tai palvelun maksuttomuus määräytyy sen mukaan, onko vammaisen henkilön palvelua koskeva päätös annettu ennen 1.1.2025 voimassa olleiden vai 1.1.2025 voimaan tulleiden säännösten perusteella.

Muutosohjelma

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta päätti 19.9.2023 § 183 käynnistää muutosohjelman ja sen toimenpiteiden valmistelun talouden tasapainottamiseksi vuosille 2023–2026. Kaikilta hyvinvointialueilta on vuosineuvottelujen yhteydessä edellytetty muutosohjelman käynnistämistä vuoden 2023 aikana ja muutosohjelma on myös edellytyksenä toiminnan käynnistämisavustuksen saamiselle. Muutosohjelma koostuu viidestä laajemmasta kokonaisuudesta, joista yksi on tulojen lisääminen ja palvelutarjonnan määrittäminen. Tämän kokonaisuuden yhtenä toimenpidekokonaisuutena on asiakasmaksujen saattaminen lakisääteiselle maksimitasolle. Muut kokonaisuudet ovat palvelurakenne ja johtaminen, palveluverkon kehittäminen ja tilat, tuotantotapavalinnat ja hankinnat.

Asiakasmaksu

Aiemmin vammaisten lasten loma-ajan toiminnasta ei ole peritty asiakasmaksua. Uuden vammaispalvelulain yhteydessä voimaan tulevat asiakasmaksulain muutokset mahdollistavat asiakasmaksun perimisen lyhytaikaisen huolenpidon palvelusta kohtuullisten ylläpitokustannusten osalta.

Peruskouluikäisten vammaisten lasten loma-ajan toimintaan osallistuvat helsinkiläiset kehitysvammaiset ja pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevat autistiset lapset sekä Oppimis- ja ohjauskeskus Valteri Ruskiksen helsinkiläiset vaikeavammaiset lapset. Loma-ajan toimintaan tulee osallistumaan myös lapset, jotka kuuluvat uuden vammaispalvelulain soveltamisalan piiriin ja täyttävät lyhytaikaisen huolenpidon palvelun myöntämisen kriteerit.

Tällä hetkellä vammaisten lasten loma-ajan toimintaan on oikeutettu noin 600 helsinkiläistä lasta. Toimintaan on osallistunut noin 300 helsinkiläistä lasta. Koska uutta vammaispalvelulakia sovelletaan yhdenvertaisesti eri tavoin vammaisiin henkilöihin, tulee palvelun käyttäjämäärä lisääntymään uuden vammaispalvelulain tultua voimaan.

Jatkossa vammaisten lasten loma-ajan toiminnan palveluun liittyvästä ylläpidosta esitetään perittäväksi asiakasmaksu 1.3.2025 alkaen. Kohutuullisena asiakasmaksuna pidetään aterioista perittävää maksua. Maksu määräytyy vammaispalvelun ateriamaksujen yhden pääaterian hinnan mukaisesti. Pääaterian hinta on tällä hetkellä 5,30 euroa. Ateriamaksuun ollaan esittämässä mahdollista korotusta, jolloin myös vammaisten lasten loma-ajan toiminnasta perittävä asiakasmaksu tulee nousemaan seuraten uutta pääaterian maksua. Asiakasmaksu tulee jatkossa seuraamaan vammaispalvelun ateriamaksun hintaa tulevien mahdollisten muutosten osalta.

Vammaisten lasten loma-ajan toimintaan voi osallistua syys-, joului-, talvi- ja kesälomalla. Toimintapäivien enimmäismäärä on noin 70 arkipäivää, jos lapsi osallistuu kaikkiin järjestettäviin loma-ajan toiminnan päiviin. Lapset osallistuvat loma-ajan toimintaan aina perheen tarpeen mukaisesti ja jokaiseen loma-ajan toiminnan jaksoon ilmoittaudutaan erikseen. Asiakasmaksu loma-ajan toiminnasta on noin 370 euroa vuodessa, mikäli lapsi on osallistunut kaikkiin järjestettyihin loma-ajan toimintapäiviin. Asiakasmaksujen kokonaiskertymää on haastavaa arvioida, koska toimintaan osallistujien määrä vaihtelee. Mahdollisiin tuleviin maksutulojen kertymiin tulee vaikuttamaan myös sosiaalihuollon tasamaksujen lakisäateisten asiakasmaksujen alentamisen ja perimättä jättämisen mahdollisuus.

Toimivalta

Helsingin kaupungin hallintosäännön 10 luvun 1 §:n 3 momentin 1 kohdan mukaan, ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, toimialalautakunta omalla toimialallaan päättää tai hyväksyy perusteet ja rajat, joiden mukaan viranomaisen päättää, hinnoista, maksuista, vuokrista ja korvauksista sekä vapautuksesta toimialalle kohdistettavan maksun, korvauksen ja muun saatavan suorittamisesta.

Vaikutusten arviointi

Asiaksmaksu on uusi ja koskee kaikkia palvelunkäyttäjiä. Suurin osa asiakasperheistä todennäköisesti selviää asiakasmaksusta ilman, että se vaikuttaa perheen taloudelliseen tilanteeseen merkittävästi tai aiheuttaa ongelmia. Asiaksmaksulla voi olla vaikutusta loma-ajan toimintaan osallistumiseen. Asiakkaalla on mahdollisuus hakea sosiaalihuollon tasasuuruisiin maksuihin asiakasmaksulain 11 §:n mukaisesti asiakasmaksun alentamista tai perimättä jättämistä. Asiakkaalle kohdistuvia negatiivisia vaikutuksia voidaan ehkäistä tiedottamalla asiakasta alentamisen ja perimättä jättämisen mahdollisuudesta heti palvelun käynnistämisen vaiheessa asiakasmaksulain 11 §:n informointivelvoitteen mukaisesti.

Esittelijä

sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Jonna Weckström, va. vammaispalvelujen johtaja, puhelin: 09 310 43149
jonna.weckstrom(a)hel.fi
Tove Nygård-Alanne, vammaisten sosiaalityön päällikkö, puhelin: 09 310 70662
tove.nygard-alanne(a)hel.fi
Sari Meriläinen, projektiasiantuntija, puhelin: 09 310 70727
sari.a.merilainen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta

Tiedoksi

Vammaispalvelujen johtaja
Vammaisten sosiaalityön päälliköt
Vammaispalvelujen ostopalvelupäällikkö
Asiakasmaksupäällikkö